

Dosarul nr. 2ra-52/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (N. Mazur)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Iu. Cimpoi, I. Secieru și A. Danilov)

DECIZIE

13 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Dumitru Pavel,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Violeta Railean împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată și Andrei Bolocan cu privire la apărarea onoarei și demnității, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Dumitru Pavel și apelul declarat de către Andrei Bolocan, fiind menținută hotărârea din 23 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

Violeta Railean a depus cerere de chemare în judecată la 5 iulie 2012, împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată și Andrei Bolocan cu privire la apărarea onoarei și demnității, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Reclamanta în motivarea acțiunii a indicat că în secvența difuzată la postul de televiziune „Jurnal TV” din 2 iunie 2012, în cadrul emisiunii „Ministerul Adevărului” i-a fost lezată onoarea și demnitatea prin difuzarea unor imagini și comentarii, fiind înjosită public prin denaturarea și batjocorirea imaginii și prin răspândirea unor informații calomnioase neautentice și mincinoase la adresa sa.

A specificat Violeta Railean că la 29 mai 2012, a sărbătorit aniversarea a 40 de ani de la naștere, iar în legătură cu această ocazie, colegii de serviciu au decis amplasarea unei felicitări pe câteva panouri publicitare din mun. Chișinău.

La 2 iunie 2012, imaginea de pe panoul publicitar, a fost luată în derâdere într-o secvență televizată transmisă de postul de televiziune „Jurnal TV”.

S-a indicat că autorii emisiunii „Ministerul Adevărului” au suprapus pe fața sa, din imaginea plasată pe panourile publicitare, niște ochi roșii intermitenți, ce îi dădeau caracter de monstru și în mod batjocoritor i-au aplicat mustăți, fiind catalogată drept

„mâna criminală”, „autoare a plasării unui dop în gura de scurgere a canalizării oraşului”.

Violeta Railean a precizat că acest fapt şocant, lipsit de orice suport veridic, raţiune şi simt moral, e o învinuire directă, calomnioasă din partea postului de televiziune, care i-a fost adusă chiar în zilele în care îşi sărbătorea jubileul.

A menţionat reclamanta că de-a lungul timpului a muncit cinstit, bucurându-se de stimă în mediul profesional şi niciodată nu a fost atrasă la răspundere.

S-a specificat că postul de televiziune „Jurnal TV” a comis un act de huliganism mediatic, insultând o persoană, care nu are nimic comun cu temele pe care le discutau jurnaliştii în acea emisiune, neavând nici un temei de a o insulta public, calificând-o drept „mâna criminală”.

În emisiune, prezentatorul Sergiu Cobzaru a inventat o informare precum că „Săptămâna trecută Primăria municipiului Chişinău a făcut un anunţ, care a zguduit întreaga comunitate. Copiii au plâns, păsările au tăcut, animalele s-au ascuns prin vizuini. Aparent conducerea municipiului Chişinău a găsit sursa tuturor relelor din această capitală europeană, într-o țeava mare cu diametrul de 40 de centimetre a fost găsit un dop pe potrivă. O țeava de scurgere a apelor pluviale. Primăria municipiului Chişinău insistă asupra faptului că aici este .... o mână criminală pentru a sabota restabilirea reţelei de țevi din oraşul nostru”.

Reclamanta a indicat că ulterior, mediatorul emisiunii respective Andrei Bolocan imita căutarea criminalul, care a plasat dopul în canalizare, acostând cu microfonul în mâna lumea din oraş: „Cine este făptaşul a ceea ce s-a întâmplat ? Credeţi că e mâna Moscovei ? Cine e de vină? Cine este făptaşul ? Lumea e în nedumerire. Să fie oare o mâna criminală așa cum spune Primăria ? O ciubotă bolşevică de mărimea 40 ? Sau poate e chiar mâna Moscovei ?”.

Violeta Railean a precizat că în final, Andrei Bolocan a găsit panoul publicitar cu imaginea sa, fiind perfect conştient de faptul că pe el e reprezentată o persoană concretă. Cu atât mai mult că imaginea conţinea textul: Violeta Railean, Director executiv al Agenţiei de publicitate „Neorama”.

Postându-se în faţa panoului, acest jurnalist a anunţat publicul: „Neam întrebat cine e de vină? Cine a plasat dopul în țevile capitalei? Cine a greşit?” şi uitându-se la imaginea sa denaturată, cu ochi roşii pulsanti şi mustăţi, a indicat spectatorilor: „Răspunsul se află chiar sub nasul primăriei pe unul din panourile din capitală, sperăm că organele abilitate să se autosesizeze....”.

S-a menţionat că faptul dat constituie o calomnie directă, care a afectat public onoarea reclamantei de cetăţean şi demnitatea profesională, fapte pentru care a somat asupra unei proceduri judiciare în vederea apărării onoarei şi demnităţii şi asupra încasării prejudiciului material şi repararea prejudiciului moral.

A specificat Violeta Railean că este profund dezamăgită de faptul că un post de televiziune, pe motiv absolut inventat, a comis un astfel de delict, încercând să se îndreptăţească cu argumente irelevante.

În rezultatul difuzării prezentelor imagini şi răspândirii acestei informaţii, a fost telefonată de către prieteni, rude şi clienţii agenţiei, cu care lucrează în mod direct, fiind întrebată despre situaţia creată.

Reclamanta a mai punctat că a fost adânc afectată de evoluţia evenimentelor, suferind o criză psihologică, iar la 6 iunie 2012, s-a adresat IMSP Institutului de Neurologie şi Neurochirurgie, unde, fiind consultată de un medic, i-a fost stabilită

diagnoza – tulburare afectivă în cadrul unei reacții acute la stres, fiind dispus un tratament și concediu medical.

Reclamanta a indicat că a expediat o somație prejudiciară în adresa pârâtului, la care a primit răspunsul nr. 236-7e/04/12 din la 11 iunie 2012, prin care a fost informată că „Jurnal TV” a retras din rețeaua internet emisiunea dată, nerecunoscând, însă, faptul prejudicierii onoarei și demnității sale.

Ulterior, Violeta Railean a depus cerere de concretizare a pretențiilor.

A solicitat reclamanta constatarea faptului că informațiile răspândite de postul de televiziune „Jurnal TV” nu sunt veridice și lezează onoarea și demnitatea sa, obligarea postului de televiziune „Jurnal TV” de a dezminți informația difuzată în cadrul emisiunii „Ministerul Adevărului” din 2 iunie 2012, aducerea unor scuze publice și încasarea din contul Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată și din contul lui Andrei Bolocan a câte 100 000 de lei de la fiecare, cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 23 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru cererea de chemare în judecată depusă de către Violeta Railean împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată și Andrei Bolocan cu privire la apărarea onoarei și demnității, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată a fost admisă parțial.

A fost constatat faptul că Violeta Railean nu este „Criminalul care a amplasat un dop în rețelele de canalizare ale Chișinăului” și aceste informații răspândite de către Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată sunt neveridice și-i lezează onoarea și demnitatea.

A fost obligată Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată să dezmințe în cadrul aceleiași emisiuni informația precum că Violeta Railean este „criminalul care a amplasat un dop în rețelele de canalizare ale Chișinăului” și să ceară scuze publice.

S-a dispus încasarea din contul Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată în beneficiul Violetei Railean suma de 15 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și din contul lui Andrei Bolocan în beneficiul Violetei Railean suma de 8 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest pretențiile au fost respinse (f.d. 208, 218-224, vol. II).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a considerat că probele anexate la dosar justifică parțial pretențiile invocate în acțiune.

Manifestând dezacord față de hotărârea primei instanțe, Andrei Bolocan și Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată la 26 februarie 2018, au contestat-o cu apel, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Prin decizia din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Dumitru Pavel și apelul declarat de către Andrei Bolocan, fiind menținută hotărârea din 23 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 47, 48-58, vol. III).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că prima instanță a elucidat toate circumstanțele pricinii, a apreciat obiectiv și sub toate aspectele probele administrate la dosar și în consecință a fost emisă o soluție corectă.

Invocând ilegalitatea deciziei instanței de apel, Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Dumitru Pavel, fiind împuternicit prin mandatul nr. 0508974 din 27 martie 2014 (f.d. 92, vol. I), la 12 octombrie 2018 a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral.

În motivarea recursului s-a invocat că atât instanța de apel, cât și prima instanță nu au constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a cauzei, fiind încălcate normele de drept procedural și aplicate eronat normele de drept material.

Recurenta a specificat că cererea de chemare în judecată urmează a fi scoasă de pe rol, deoarece nu a fost respectată calea prealabilă impusă de lege în asemenea litigii.

Potrivit art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs constată că la dosar este atașată scrisoarea Curții de Apel Chișinău din 1 octombrie 2018, prin care a fost expediată în adresa părților copia deciziei instanței de apel (f.d. 59, vol. III), însă la dosar nu sunt probe care ar certifica data recepționării de către recurent a copiei deciziei recurate.

Prin urmare, Colegiul consideră că recursul a fost declarat în termen.

Copia recursului a fost expediată în adresa intimaților la 9 noiembrie 2018, însă până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimații să-și expună poziția față de temeiurile invocate în recurs.

Prin încheierea din 19 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de către Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Dumitru Pavel a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de către Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Dumitru Pavel este neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Actele pricinii certifică faptul că Violeta Railean a depus cerere de chemare în judecată la 5 iulie 2012, împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată și Andrei Bolocan, prin care a solicitat

constatarea faptului că informațiile răspândite de postul de televiziune „Jurnal TV” nu sunt veridice și lezează onoarea și demnitatea sa, obligarea postului de televiziune „Jurnal TV” de a dezminți informația difuzată în cadrul emisiunii „Ministerul Adevărului” din 2 iunie 2012, aducerea unor scuze publice și încasarea din contul Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată și din contul lui Andrei Bolocan a câte 100 000 de lei de la fiecare, cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielilor de judecată.

Judecând cauza dată, prima instanța prin hotărârea din 23 februarie 2018 a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Violeta Railean, constatând faptul că Violeta Railean nu este „Criminalul care a amplasat un dop în rețelele de canalizare ale Chișinăului” și aceste informații răspândite de către Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată sunt neveridice și-i lezează onoarea și demnitatea.

Totodată, instanța de fond a obligat Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată să dezmință în cadrul aceleiași emisiuni informația precum că Violeta Railean este „criminalul care a amplasat un dop în rețelele de canalizare ale Chișinăului” și să ceară scuze publice și a dispus încasarea din contul Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată în beneficiul Violetei Railean suma de 15 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și din contul lui Andrei Bolocan în beneficiul Violetei Railean suma de 8 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest pretențiile au fost respinse.

Ulterior, poziția primei instanțe exprimată în hotărârea din 23 februarie 2018 a fost menținută prin decizia din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând situația de fapt din speța dată, în raport cu probele anexate la dosar, prin prisma normelor de drept material pertinente speței, menționează că soluția primei instanțe, menținută prin decizia instanței de apel despre necesitatea admiterii parțiale a cererii de chemare în judecată depusă de către Violeta Railean este corectă și întemeiată.

Astfel, actele atașate la dosar certifică faptul că la 2 iunie 2012, în cadrul emisiunii „Ministerul Adevărului”, difuzată de postul de televiziune „Jurnal TV”, prezentatorul Sergiu Cobzaru a făcut un anunț precum că „Săptămâna trecută Primăria municipiului Chișinău a făcut un anunț, care a zguduit întreaga comunitate. Copiii au plâns, păsările au tăcut, animalele s-au ascuns prin vizuini. Aparent conducerea municipiului Chișinău a găsit sursa tuturor relelor din această capitală europeană, într-o țeava mare cu diametrul de 40 de centimetri a fost găsit un dop pe potrivă. O țeava de asta de scurgere a apelor pluviale. Primăria municipiului Chișinău insistă asupra faptului că aici este...că a participat o mână criminală pentru a sabota restabilirea rețelei de țevi din orașul nostru”.

Ulterior, mediatorul Andrei Bolocan se face a cauta criminalul, care a plasat dopul în canalizare, acostând cu microfonul în mâna lumea din oraș: „Cine este făptașul a ceea ce s-a întâmplat? Credeți că e mâna Moscovei? ... Cine e de vină?... Cine este făptașul? Lumea e în nedumerire... Să fie oare o mână criminală așa cum spune Primăria?... O ciubotă bolșevică de mărimea 40? Sau poate e chiar mâna Moscovei?...”.

Ulterior, Andrei Bolocan a găsit panoul cu imaginea Violetei Railean, fiind perfect conștient de faptul că pe el e reprezentată o persoană concretă. Cu atât mai

mult că imaginea conținea textul: Violeta Railean, Director executiv al Agenției de publicitate „Neorama”.

S-a constatat că postându-se în fața panoului, jurnalistul Andrei Bolocan a anunțat publicul: „Ne-am întrebat cine e de vină? Cine a plasat dopul în țevile capitalei? Cine a greșit?” și uitându-se la imaginea denaturată a Violetei Railean, cu ochi roșii pulsați și mustăți, a indicat spectatorilor: „Răspunsul se află chiar sub nasul primăriei pe unul din panourile din capitală, sperăm că organele abilitate să se autosizeze...”.

Instanța de recurs consideră oportun de a reliefa prevederile art. 16 alin. (1), (2) și (7) Codul civil, care statuează expres că orice persoană are dreptul la respectul onoarei, demnității și reputației sale profesionale. Orice persoană este în drept să ceară dezmințirea informației ce îi lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională dacă cel care a răspândit-o nu dovedește că ea corespunde realității. Persoana lezată în drepturile și interesele sale, ocrotite de lege, prin publicațiile unui mijloc de informare în masă, este în drept să publice replica sa în respectivul mijloc de informare în masă pe contul acestuia.

Conform art. 3 alin. (1) și (2) din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertate de exprimare, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei. Libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează.

Conform art. 7 alin. (1) - (3) din Legea enunțată, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie. Persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiții: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informație. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (2) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat.

Prin prisma normelor de drept material citate, instanța de recurs menționează că este corectă poziția primei instanțe menținută prin decizia instanței de apel prin care a stabilit că informația difuzată în cadrul postului de televiziune Jurnal TV, în cadrul emisiunii „Ministerul Adevărului”, la 2 iunie 2012, de prezentatorul Sergiu Cobzaru, nu corespunde realității, este defăimătoare și permite identificarea persoanei vizate în informație.

Cu atât mai mult că pe panoul cu fotografia Violetei Railean este și inscripția „La mulți ani, Violeta”, panou postat de către colegii de serviciu a acesteia în legătură cu aniversarea zilei de naștere, fapt confirmat în urma vizionării CD cu emisiunea respectivă. Mustățile aplicate pentru a nu fi cunoscută în imagine „se mișcă” și intimata este de recunoscut de persoanele care o cunosc, nemaivorbind de inscripțiile de pe panou.

Instanțele ierarhic inferioare just au stabilit că la materialele dosarului nu au fost atașate probe pertinente și concludente, care ar demonstra faptul că aceste afirmații sunt veridice și corespund realității.

Mai mult decât atât, nu există nici o hotărâre judecătorească, care să demonstreze vinovăția Violetei Railean în comiterea a careva încălcări ale legii, de care este

învinuită în această emisiune prin caracterizarea ei ca fiind „criminală și autoare a plasării unui dop din gura de scurgere a apelor pluviale”.

Conform dicționarului explicativ al limbii române, cuvântul „criminal” este definit ca persoană, care conține o intenție nelegiuită, care constituie o crimă, referitor la crimă, rău, dăunător, persoană care a săvârșit o crimă. Totodată, cuvântul „crimă” este definit de către dicționarul explicativ al limbii române ca fiind infracțiune care prezintă un grad ridicat de pericol social și pe care legea o sancționează cu pedepsele cele mai mari.

Prin urmare, just s-a concluzionat că folosirea acestor sintagme în adresa intimitei, chiar și pe un ton umoristic, precum se pretinde că au acționat apelanții, lezează onoarea și demnitatea Violetei Railean și astfel, temeinic și legal prima instanța a constatat faptul că Violeta Railean nu este „Criminalul care a amplasat un dop în rețelele de canalizare ale Chișinăului” și aceste informații răspândite de către Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată sunt neveridice și-i lezează onoarea și demnitatea.

În acest sens, corect a fost obligată Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată să dezmințită în cadrul aceleiași emisiuni informația precum că Violeta Railean este „criminalul care a amplasat un dop în rețelele de canalizare ale Chișinăului” și să ceară scuze publice.

Conform art. 16 alin. (8) din Codul civil, orice persoană în a cărei privință a fost răspândită o informație ce îi lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională este în drept, pe lângă dezmințire, să ceară repararea prejudiciului material și moral cauzat astfel. Cuantumul despăgubirilor pentru prejudiciul moral trebuie să fie rezonabil și să se determine ținându-se cont de:

- a) caracterul informațiilor răspândite;
- b) sfera de răspândire a informațiilor;
- c) impactul social asupra persoanei;
- d) gravitatea și întinderea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate;
- e) proporționalitatea între acordarea despăgubirilor și gradul în care reputația a fost lezată;
- f) gradul de vinovăție al autorului prejudiciului;
- g) măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate;
- h) publicarea rectificării, replicii sau dezmințirii până la pronunțarea hotărârii judecătorești;
- i) alte circumstanțe relevante pentru cazul dat.

Potrivit art. 29 alin. (1) din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertate de exprimare, instanța de judecată va acorda o compensație de natură să aducă satisfacție persoanei lezate. La stabilirea cuantumului compensației pentru prejudiciul moral, acordată persoanei fizice, instanța de judecată va lua în considerație caracterul și gravitatea suferințelor fizice și psihice cauzate reclamantului, caracterul informației răspândite, gradul de răspândire a informației, personalitatea reclamantului, reputația pârâtului, gradul de vinovăție a pârâtului, consecințele răspândirii informației defăimătoare, starea materială a reclamantului și cea a pârâtului, publicarea rectificării, dezmințirii sau acordarea dreptului la replică până la depunerea cererii de chemare în judecată și alte circumstanțe importante pentru examinarea cauzei.

Conform art. 1423 din Codul civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, având la bază normele de drept material citate, raportându-le la circumstanțele cauzei și la practica judiciară în sfera reparării prejudiciului moral ca urmare a lezării onoarei și demnității, precizează că instanțele ierarhic inferioare corect au constatat temeinicia acțiunii și au stabilit quantumul prejudiciului moral.

În acest context, instanța de recurs accentuează că CEDO, în cauza *Lingens c. Austriei*, a subliniat că „... presa nu trebuie să depășească limitele prevăzute în special pentru protejarea reputației altora ...”, ei îi incumbă obligația de a comunica informații și idei asupra problemelor dezbătute în arena politică, precum și cele care privesc alte sectoare de interes public”.

Art. 10 § 2 din Convenție subliniază că exercitarea libertății de exprimare cuprinde „îndatoriri și responsabilități” care sunt valabile și pentru mass-media, chiar și atunci când este vorba despre chestiuni de un mare interes general.

Aceste îndatoriri și responsabilități pot avea o importanță deosebită în cazul în care există riscul de a se aduce atingere reputației unei persoane menționate nominal și de a fi încălcate „drepturile altora”.

Astfel, trebuie să existe motive specifice pentru a putea scuti mass-media de obligația care îi revine de obicei de a verifica declarațiile defăimătoare la adresa persoanelor particulare. Existența acestor motive depinde în special de natura și gradul defăimării în cauză, precum și de măsura în care mass-media poate considera în mod rezonabil sursele sale ca fiind credibile în ceea ce privește alegațiile sale (cauza *Haukom împotriva Norvegiei*, nr. 510/04, pct. 89, CEDO 2007-III).

Curtea reamintește că dreptul la protejarea reputației este un drept care este garantat de art. 8 din Convenție, fiind un element care ține de viața privată.

Pentru a fi luat în considerare art. 8 din Convenție, probele anexate la materialele cauzei denotă cu certitudine atacul asupra reputației reclamantei Violeta Railean în cadrul emisiunii „Ministerul Adevărului”, difuzată la postul de televiziune Jurnal TV.

Subsidiar se menționează că, reclamanta Violeta Railean nu este o persoană publică și nu există o hotărâre judecătorească prin care ultima ar fi fost învinuită și trasă la răspundere pentru comiterea unor acțiuni ilegale, așa cum a fost caracterizată în cadrul emisiunii difuzate de postul de televiziune Jurnal TV, ca fiind „criminală și autoare a plasării unui dop din gura de scurgere a apelor pluviale”.

Însăși Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată prin răspunsul din 11 iunie 2012, a indicat că: „regretăm dacă acest reportaj v-a creat impresia unei lezări a imaginii, onoarei și demnității doamnei Violeta Railean și din proprie inițiativă am exclus secvențele indicate de pe site-ul nostru” (vol. I, f.d.5).

Prin acest răspuns și prin excluderea secvențelor în care apare imaginea reclamantei, Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată a recunoscut faptul lezării, onoarei și demnității reclamantei

Violeta Railean. Aceste acțiuni fiind întreprinse până la data adresării reclamantei în instanța de judecată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție evidențiază că, la caz, Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată nu a păstrat un echilibru între două valori garantate de convenție și anume, pe de o parte libertatea de exprimare protejată de art. 10 și pe de altă parte, dreptul la respectarea vieții private, garantată de art. 8 din convenție. Or, aceste drepturi merită *a priori* un respect egal, ele nu sunt nici absolute și nici nu există o ierarhie a acestora, având o importanță egală.

Mai mult ca atât, reclamanta este o persoană particulară necunoscută publicului și poate pretinde la o protecție deosebită a dreptului său la viața privată, lucru care nu este valabil și pentru persoanele publice (cauza Minelli împotriva Elveției din 14 iunie 2005).

Instanța apreciază critic poziția intimatului referitor la faptul că, emisiunea este una de satiră și umor, motiv din care nu poate fi trasă la răspundere pentru stilul umoristic și satiric făcând trimitere la prevederile art. 7 alin. (8) din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare.

În domeniul artistic, satira este o formă a expresiei artistice și un comentariu social, prin trăsăturile sale inerente de exagerare și distorsionare a realității, țintește în mod natural să provoace și să agite. În consecință, orice ingerință cu dreptul unui artist la o asemenea exprimare trebuie să fie examinat cu atenție (cauza Vereinigung Bildender Künstler împotriva Austriei).

Cu toate acestea, ea avertizează că, libertatea jurnalistică acoperă, de asemenea, posibil, recurgerea la un anumit grad de exagerare sau chiar de provocare (cauza Dalban împotriva României).

Însă, în această privință, analizând expresiile în cauză ce au fost difuzate în emisiunea „Ministerul adevărului” de către postul de televiziune Jurnal TV, subiectul emisiunii fiind criticile aduse situației create la sistemul de canalizare a rețelelor ingineresti aflate în gestiunea Primăriei mun. Chișinău și, nicidecum ca subiect al satirei fiind reclamanta Violeta Railean.

Prin criticile ce au trecut spontan la personalitatea Violetei Railean, fiind numită „criminal și persona vinovată” cu prezentarea imaginilor denaturate, în mod direct s-a lezat onoarea, demnitatea și reputația reclamantei. Aceste critici au fost aduse fără a fi verificată veridicitatea informațiilor, lipsite de orice suport veridic, rațiune și simț moral.

În continuare, instanța de recurs menționează că este neîntemeiat argumentul Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată și Andrei Bolocan precum că Violeta Railean nu a respectat procedura prealabilă prevăzută de art. 15 din Legea cu privire la libertatea de exprimare și, prin urmare, prima instanță urma să scoată cererea de chemare în judecată de pe rol.

Or, din materialele dosarului rezultă că intimata, prin intermediul avocatului Igor Filip, a înaintat Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată, unde la acel moment activa și apelantul Andrei Bolocan, o somație prejudiciară, în care a indicat la imaginea sa denaturată, la învinuirea directă și calomnioasă din partea postului de televiziune „Jurnal TV”, fără a avea un suport veridic, care-i defăimează în public onoarea și demnitatea, somându-i asupra procedurii judiciare în vederea apărării onoarei și demnității și încasării unor eventuale daune materiale și morale (f.d. 8, vol. I).

Totodată, instanțele ierarhic inferioare corect au respins argumentul Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată referitor la conținutul cererii prealabile și împuternicirile avocatului Igor Filip, reprezentantul intimatei, deoarece la 11 iunie 2012, Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată a răspuns la somația prejudiciară și nu a făcut trimitere la faptul că nu sunt indicate cerințele concrete sau sumele fixe a prejudiciului material și moral.

Instanța de recurs reține că aplicând prin analogie prevederile art. 226 din Codul civil, lipsa împuternicirilor în vederea semnării unui act juridic este sancționată cu nulitatea relativă a actului astfel semnat, iar conform art. 218 alin. (2) din Codul civil, nulitatea relativă poate fi acoperită prin voința expresă sau tacită a persoanei în al cărei interes este stabilită nulitatea. Voința de a confirma actul juridic lovit de nulitate trebuie să fie certă și evidentă.

Astfel, motivul de nulitate a cererii prealabile a fost acoperit expres prin anexarea mandatului seria MA nr. 0046678, prin care Violeta Railean îl împuternicește pe avocatul Igor Filip să o reprezinte în instanța de judecată.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că decizia instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Dumitru Pavel și de a menține atât decizia instanței de apel cât și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), alin. (3) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Dumitru Pavel.

Se menține decizia din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 23 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Violeta Railean împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată și Andrei Bolocan cu privire la apărarea onoarei și demnității, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Nicolae Craiu